

516.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12), uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, donijela je

P R A V I L N I K O ORGANIZACIJI I UPOTREBI VAZDUŠNOG PROSTORA U JEDINSTVENOM EVROPSKOM NEBU I POBOLJŠANJU EFIKASNOSTI I ODRŽIVOSTI EVROPSKOG VAZDUHOPLOVNOG SISTEMA

Član 1

Ovim pravilnikom se utvrđuje organizacija i upotreba vazdušnog prostora u Jedinštenom evropskom nebu radi podrške konceptu postepenog integrisanja operativnog vazdušnog prostora u kontekstu zajedničke transportne politike i uspostavljanja zajedničkih procedura za projektovanje, planiranje i upravljanje vazдушnim prostorom, uz obezbjeđivanje efikasnog i sigurnog upravljanja vazдушnim saobraćajem, sa ciljem da se vazdušni prostor upotrebljava kao jedinstvena i nepromjenljiva cjelina, koja omogućava nesmetano obavljanje djelatnosti pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi.

Član 2

Ovim pravilnikom se, uz prilagođavanje pravu Crne Gore, preuzima Uredba (EZ) br. 551/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. marta 2004. godine o organizaciji i upotrebi vazdušnog prostora u Jedinštenom evropskom nebu (u daljem tekstu: Uredba o vazdušnom prostoru) i član 3 Uredbe (EZ) br. 1070/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. oktobra 2009. godine kojom se mijenjaju i dopunjuju Uredbe (EZ) br. 549/2004, 550/2004, 551/2004 i 552/2004 u cilju poboljšanja efikasnosti i održivosti evropskog vazduhoplovnog sistema.

Uredba o vazdušnom prostoru preuzima se u prečišćenom tekstu, koji je pripremila Agencija za civilno vazduhoplovstvo, koji sadrži izmjene i dopune ove uredbe propisane članom 3 Uredbe (EZ) br. 1070/2009 od 21. oktobra 2009. godine.

Prečišćeni tekst Uredbe o vazdušnom prostoru iz stava 2 ovog člana dat je u Prilogu 1*, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

1) ECAA Sporazum je Multilateralni sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu (u skladu sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti UN 1244 od 10. juna 1999. godine) o uspostavljanju Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja;

2) Okvirna uredba je Uredba (EZ) br. 549/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. marta 2004. godine kojom se utvrđuje okvir za formiranje Jedinštenog evropskog neba;

3) Zajednica, propisi Zajednice, zakon Zajednice, instrumenti Zajednice i država članica tumače se u skladu sa tačkama 2 i 3 Aneksa II ECAA Sporazuma;

4) nacionalna vazduhoplovna vlast, nadležni organ, nadležni organ države članice, nacionalni nadzorni organ tumače se, kad je to primjenljivo, kao Agencija za civilno vazduhoplovstvo.

Za potrebe ovog pravilnika koriste se pojmovi sadržani u Uredbi o vazdušnom prostoru i Uredbi (EZ) br. 1070/2009 od 21. oktobra 2009. godine.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01/2-1324/3-12
Podgorica, 10.05.2013. godine

Direktor,
Dragan Đurović, s.r.

---

* Prilog koji je sastavni dio ovog pravilnika objavljen je u elektronskom izdanju „Službenog lista Crne Gore“, broj 22/13 na adresi www.sluzbenilist.me

**UREDBA (EZ) BR. 551/2004 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA
od 10. marta 2004. godine¹
o organizaciji i upotrebi vazdušnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu (Uredba o vazdušnom prostoru)
(PREČIŠĆENI TEKST)**

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Cilj i predmet
Član 1

1. U okviru predmeta Okvirne uredbe, ova uredba se odnosi na organizaciju i upotrebu vazdušnog prostora u Jedinstvenom evropskom nebu. Cilj ove uredbe je da podrži koncept postepenog integrisanja operativnog vazdušnog prostora u kontekstu zajedničke transportne politike i da uspostavi zajedničke procedure za projektovanje, planiranje i upravljanje vazdušnim prostorom, uz osiguranje efikasnog i sigurnog obavljanja upravljanja vazdušnim saobraćajem.
2. Upotreba vazdušnog prostora podržava obavljanje djelatnosti pružaoca usluga u vazdušnoj plovidbi, kao dosljedne i nepromjenljive cjeline, u skladu sa Uredbom Evropskog parlamenta i Savjeta (EZ) br. 550/2004 od 10. marta 2004. godine o pružanju usluga u vazdušnoj plovidbi u Jedinstvenom evropskom nebu (Uredba o pružanju usluga).
3. Ne dovodeći u pitanje član 10, ova uredba se primjenjuje na vazdušni prostor u okviru ICAO EUR i AFI regiona gdje su države članice odgovorne za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju u skladu sa Uredbom o pružanju usluga. Države članice, takode, mogu da primjene ovu uredbu na vazdušni prostor pod njihovom odgovornošću u okviru drugih ICAO regiona, pod uslovom da o tome obavijeste Komisiju i ostale države članice.
4. Područja letnih informacija koja su obuhvaćena vazdušnim prostorom na koji se ova uredba primjenjuje objavljuju se u Službenom glasniku Evropske unije.

GLAVA II
ARHITEKTURA VAZDUŠNOG PROSTORA

Podjela nivoa
Član 2
BRISAN

Evropsko gornje područje letnih informacija (EUR)

Član 3

1. Zajednica i njene države članice teže ka uspostavljanju i prepoznavanju, od strane ICAO-a, jedinstvenog EUR-a. Do tada, za pitanja koja su u nadležnosti Zajednice, Komisija podnosi preporuku Savjetu u skladu sa članom 300 Ugovora najkasnije do 4. decembra 2011. godine.
2. EUR se projektuje da obuhvati vazdušni prostor koji je u nadležnosti država članica u skladu sa članom 1 stav 3 i može, isto tako, da uključi vazdušni prostor trećih evropskih zemalja.
3. Uspostavljanje EUR-a ne dovodi u pitanje odgovornosti država oko određivanja pružalaca usluga u vazdušnom saobraćaju za vazdušni prostor pod njihovom nadležnošću u skladu sa članom 8 stav 1 Uredbe o pružanju usluga.
4. Države članice zadržavaju svoje odgovornosti prema ICAO-u unutar geografskih granica gornjeg područja letnih informacija i područja letnih informacija koji su im povjereni od strane ICAO-a na dan stupanja na snagu ove uredbe.

Elektronsko vazduhoplovno informisanje

Član 3a

1. Ne dovodeći u pitanje pravo država članica o objavljivanju vazduhoplovnih informacija, kao i na način dosljedan tom objavljivanju, Komisija, radeći u saradnji sa EUROCONTROL-om, osigurava raspoloživost elektronskog vazduhoplovnog informisanja visokog kvaliteta, prikazanog na ujednačen način i ispunjavajući zahtjeve svih relevantnih korisnika po pitanjima kvaliteta podataka i ažurnosti.
2. Za namjenu stava 1, Komisija:
  - (a) osigurava razvoj infrastrukture vazduhoplovnog informisanja na nivou Zajednice, u obliku elektronskog integrisanog brifing portala sa neograničenim pristupom svim zainteresovanim stranama. Navedena infrastruktura integriše pristup i dostavljanje zahtjevanih elemenata podataka kao što su, ali ne ograničen na, vazduhoplovne informacije, informacije ATS prijavnog biroa (ARO), meteorološke informacije i informacije o upravljanju protokom saobraćaja;
  - (b) podržava modernizaciju i harmonizaciju pružanja vazduhoplovnog informisanja u svom najširem smislu i u bliskoj saradnji sa EUROCONTROL-om i ICAO-m.
3. Komisija će usvojiti detaljno pravilo implementacije za ovaj član u skladu sa regulatornom procedurom navedenom u članu 5 stav 3 Okvirne uredbe.

Pravila letenja i klasifikacija vazdušnog prostora

Član 4

Komisija će, u skladu sa regulatornom procedurom navedenom u članu 5 stav 3 Okvirne uredbe, usvojiti pravila implementacije kako bi:

- (a) usvojila odgovarajuće odredbe iz oblasti pravila letenja koje se zasnivaju na ICAO standardima i preporučenoj praksi;
- (b) harmonizuje primjenu ICAO klasifikacije vazdušnog prostora, sa odgovarajućim prilagodavanjima, u cilju osiguravanja nesmetanog pružanja sigurnih i efikasnih usluga u vazdušnom saobraćaju unutar Jedinstvenog evropskog neba.

Rekonfiguracija gornjeg vazdušnog prostora

¹ Prema ECAA Sporazumu, Aneks I, dio B („Službeni list RCG“, broj 62/07 i „Službeni list CG“ broj 01/11-Međunarodni ugovori) odredbe Uredbe o vazdušnom prostoru koje se primjenjuju su: čl. 1 do 11.

Član 5
BRISAN

Upravljanje i projektovanje mreže

Član 6

1. Mrežne funkcije upravljanja vazdušnim saobraćajem (ATM) omogućavaju optimalno korišćenje vazdušnog prostora i omogućavaju da korisnici vazdušnog prostora lete po željenim putanjama, pri tom omogućavajući maksimalni pristup vazdušnom prostoru i uslugama u vazdušnoj plovidbi. Ove mrežne funkcije namijenjene su za podršku inicijativa na nacionalnom i na nivou funkcionalnog bloka vazdušnog prostora i izvršavaju se na način koji poštuje princip razdvajanja regulatornih i operativnih poslova.

2. U smislu ispunjavanja ciljeva navedenih u stavu 1 i ne dovodeći u pitanje odgovornosti država članica po pitanju nacionalnih ruta i struktura vazdušnog prostora, Komisija osigurava da se sljedeće funkcije sprovede:

- (a) projektovanje evropske mreže ruta;
- (b) koordinacija deficitarnih resursa unutar vazduhoplovnog frekvencijskog spektra koji se koristi za opšti vazdušni saobraćaj, a posebno radio frekvencija kao i koordinaciju radarskih transponder kodova.

Funkcije navedene u prvom potstavu ne obuhvataju usvajanje obavezujućih mjera opšteg karaktera ili korišćenje političkih diskrecionih prava. Uzimaju u obzir predloge donijete na nacionalnom nivou i na nivou funkcionalnog bloka vazdušnog prostora. Izvode se u saradnji sa vojnim vlastima u skladu sa dogovorenim procedurama koje se tiču fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora.

Komisija može da, nakon konsultacija sa Komitetom Jedinštenog evropskog neba i u skladu sa pravilima implementacije navedenim u stavu 4, povjeri EUROCONTROL-u ili nekom drugom nepristrasnom i stručnom tijelu, zadatke neophodne za izvršenje funkcija navedenih u prvom potstavu. Ovi zadaci se sprovedu na nepristrasno i troškovno efikasan način i u ime država članica i zainteresovanih strana. Oni su predmet odgovarajućeg upravljanja, koja prepoznaje odvojene odgovornosti za pružanje usluga i za regulisanje, uzimajući u obzir potrebe cjelokupne ATM mreže i sa potpunim uključivanjem korisnika vazdušnog prostora i pružaoaca usluga u vazdušnoj plovidbi.

3. Komisija može proširiti listu funkcija iz stava 2 nakon adekvatnih konsultacija sa zainteresovanim stranama iz industrije. Ove mjere se, određene da izmjene i dopune elemente ove uredbe koji nisu ključni a da im budu dodatak, usvajaju u skladu sa detaljnom regulatornom procedurom navedenom u članu 5 stav 4 Okvirne uredbe.

4. Detaljna pravila za implementaciju mjera navedenih u ovom članu se, izuzev onih navedenih u stavovima 6 do 9, usvajaju u skladu sa regulatornom procedurom navedenom u članu 5 stav 3 Okvirne uredbe. Ova pravila implementacije posebno treba da pokriju:

- (a) koordinaciju i harmonizaciju procesa i procedura za poboljšanje efikasnosti upravljanja vazduhoplovnim frekvencijskim spektrom uključujući razvoj principa i kriterijuma;
- (b) centralizovanu funkciju da koordiniše rano utvrđivanje i rješavanje zahtjeva za frekvencijama u opsezima dodijeljenim evropskom opštem vazdušnom saobraćaju i da podrži projektovanje i operacije evropske vazduhoplovne mreže;
- (c) dodatne mrežne funkcije kao što je definisano u ATM Master planu;
- (d) detaljne aranžmane za zajedničko donošenje odluka između država članica, pružalaca usluga u vazdušnoj plovidbi i funkcije upravljanja mrežom za zadatke navedene u stavu 2;
- (e) aranžmane za konsultovanje odgovarajućih zainteresovanih strana u procesu zajedničkog donošenja odluka, kako na nacionalnom tako i na evropskom nivou; i
- (f) da unutar dodijeljenog spektra opštem vazdušnom saobraćaju od strane Međunarodne unije za telekomunikacije, podijela zaduženja i odgovornosti između funkcija upravljanja mrežom i nacionalnih menadžera za frekvencije, omogućavajući da se nacionalne funkcije upravljanja frekvencijama nastave da sprovedu ova zaduženja koja nemaju uticaj na mrežu. Za slučajeve kada imaju uticaj na mrežu, nacionalni menadžeri frekvencija saraduju sa onima koji su nadležni za funkciju upravljanja mrežom u cilju optimizacije upotrebe frekvencija.

5. Aspekti projektovanja vazdušnog prostora, drugačiji od onih navedenih u stavu 2, vrše se na nacionalnom ili na nivou funkcionalnog bloka vazdušnog prostora. Ovaj proces projektovanja uzima u obzir saobraćajnu potražnju i kompleksnost, planove efikasnosti na nacionalnom ili nivou funkcionalnog bloka vazdušnog prostora i uključuje potpune konsultacije sa relevantnim korisnicima vazdušnog prostora ili relevantnim grupama koje predstavljaju korisnike vazdušnog prostora i sa vojnim vlastima, ako je odgovarajuće.

6. Države članice treba da povjere EUROCONTROL-u, ili drugom nepristrasnom i kompetentnom tijelu, izvođenje upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja, koji su predmet odgovarajućih aranžmana nadzora.

7. Pravilo implementacije za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja se, uključujući neophodne aranžmane nadzora, razvija u skladu sa savjetodavnom procedurom navedenom u članu 5 stav 2 Okvirne uredbe i usvaja u skladu sa regulatornom procedurom navedenom u članu 5 stav 3 Okvirne uredbe, u cilju optimizacije raspoloživog kapaciteta prilikom korišćenja vazdušnog prostora i unapređujući procese upravljanja protokom vazdušnog saobraćaja. Ova pravila su bazirana na transparentnosti i efikasnosti, omogućavajući da se kapacitet ostvaruje na fleksibilan i blagovremen način, usaglašen sa preporukama ICAO Regionalnog plana vazdušne plovidbe za Evropski region.

8. Pravila implementacije za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja podržavaju operativne odluke koje donose pružaoци usluga u vazdušnoj plovidbi, operatori aerodroma i korisnici vazdušnog prostora i obuhvataju sljedeće oblasti:

- (a) planiranje letenja;
- (b) korišćenje raspoloživog kapaciteta vazdušnog prostora tokom svih faza leta, uključujući dodjeljivanje slotova; i
- (c) korišćenje ruta u opštem vazdušnom saobraćaju, uključujući:

- stvaranje jedinstvene publikacije ruta i orijentacije saobraćaja,
- opcije preusmjeravanja opšteg vazdušnog saobraćaja iz zagašenih oblasti, i
- prava prvenstva u smislu pristupa vazdušnom prostoru za opšti vazdušni saobraćaj, posebno tokom perioda zagašenosti i krize.

9. Pri izradi i usvajanju pravila implementacije, Komisija, ako je primjenljivo i ne dovodeći u pitanje sigurnost, uzima u obzir dosljednost između planova leta i aerodromskih slotova i neophodnu koordinaciju sa susjednim regionima.

GLAVA III
FLEKSIBILNA UPOTREBA VAZDUŠNOG PROSTORA U JEDINSTVENOM EVROPSKOM NEBU

Fleksibilna upotreba vazdušnog prostora

Član 7

1. Uzimajući u obzir organizaciju vojnih aktivnosti koje su u njihovoj nadležnosti, države članice omogućavaju ujednačenu primjenu koncepta fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora u okviru Jedinstvenog evropskog neba na način opisan od ICAO-a i razvijen od EUROCONTROL-a, u cilju olakšanja upravljanja vazdušnim prostorom i vazdušnim saobraćajem u kontekstu zajedničke transportne politike.
2. Države članice, u kontekstu zajedničke transportne politike, moraju redovno da dostavljaju Komisiji godišnje izvještaje o primjeni koncepta fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora u vazdušnom prostoru koji je u njihovoj nadležnosti.
3. Kada, posebno nakon podnošenja izvještaja od strane država članica, postane neophodno da se učvrsti i usaglasi primjena koncepta fleksibilne upotrebe vazdušnog prostora u okviru Jedinstvenog evropskog neba moraju se usvojiti pravila implementacije u kontekstu zajedničke transportne politike, u skladu sa procedurom navedenom u članu 8 Okvirne uredbe.

Privremena suspenzija

Član 8

1. U slučajevima kada primjena člana 7 izaziva značajne operativne poteškoće, države članice mogu privremeno da suspenduju njenu primjenu, pod uslovom da o tome, bez odlaganja, obavijeste Komisiju i druge države članice.
2. Nakon uvođenja privremene suspenzije, može se izvršiti prilagodavanje pravila implementacije usvojenih shodno članu 7 stav 3 za vazdušni prostor u nadležnosti države(a) članice(a) koja je u pitanju, u skladu sa procedurom iz člana 8 Okvirne uredbe.

Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja

Član 9

BRISAN

GLAVA IV
ZAVRŠNE ODREDBE

Pregled

Član 10

1. U kontekstu periodičnog pregleda, navedenog u članu 12 stav 2 Okvirne uredbe, Komisija mora da završi studiju o uslovima za buduće primjene koncepata navedenih u članovima 3, 5 i 6 na donji vazdušni prostor.
2. Na osnovu zaključaka ove studije i u smislu postignutog napretka, Komisija podnosi izvještaj Evropskom parlamentu i Savjetu najkasnije do 31. decembra 2006. godine uz, ukoliko je odgovarajuće, predlog za proširenje primjene ovih koncepata na donji vazdušni prostor ili da utvrdi neke druge korake. U slučaju da je ovakvo proširenje predviđeno, relevantne odluke bi trebalo donijeti prije 31. decembra 2009. godine.

Stupanje na snagu

Član 11

Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Evropske unije.
Ova uredba je u cjelosti obavezujuća i direktno se primjenjuje u svim državama članicama.

U Strazburu, 10. marta 2004. godine

Za Evropski parlament
Predsjednik
P. COX

Za Savjet
Predsjednik
D. ROCHE